

Як описати власний досвід

Критерії передового педагогічного досвіду

<i>Критерії</i>	<i>Характеристика критеріїв</i>
1. Актуальність	<p>Відповідність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • соціальному замовленню держави, суспільства; • чинному Закону «Про освіту»; • прогресивним тенденціям соціального розвитку суспільства; • регіональній освітній політиці; • ідеям сучасної педагогічної науки та передовій педагогічній практиці; • професійним інтересам певних категорій педагогів. <p>Сприяти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вирішенню актуальних задач суспільства; • рішенню освітніх задач, що впливають із соціального замовлення держави, суспільства, у галузі освіти, інтересів особистості учня.
2. Науковість, відповідність досягненням науки	Відповідність практичної діяльності основним положенням сучасної науки в галузі освіти.
3. Результативність	<p>Відповідність рівня навченості та вихованості учнів їх ціннісним орієнтаціям, а також педагогічній практиці.</p> <p>Результативність може виражатись:</p> <ul style="list-style-type: none"> • у рівні навченості учнів; • у рівні вихованості учнів; • в особистісному розвитку учнів; • в удосконаленні методичної роботи й управлінської діяльності.
4. Новизна	<p>Будь-який педагогічний досвід, хоча би в невеликому ступені, завжди є самостійним, несе в собі новизну. Але наявна новизна повинна супроводжуватися помітними якісними показниками, тоді такий досвід можна назвати передовим. Новизна може полягати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • у комбінації елементів уже відомих методик; • у раціоналізації, удосконаленні окремих сторін педагогічної праці; • у перетворенні освітнього процесу (з обґрунтуванням причин зміни у змісті освіти).
5. Стабільність	Використання досвіду дає протягом тривалого часу стійкі високі результати навчання, виховання та розвитку учнів.
6. Оптимальність	Досягнення найкращих результатів у навчально-виховній роботі при найменшій витраті сил і часу педагогів, учнів; а також, щоб цей досвід не став перешкодою у вирішенні інших освітніх задач.
7. Перспективність	Можливість використання досвіду в масовій практиці; можливість творчого застосування досвіду.

Структура цілісного опису досвіду роботи

1. Введення

- Анотація про досвід (дані про його носія; проблеми, що розв'язуються даним педагогічним досвідом; провідна наукова ідея та закономірності, покладені в основу; діапазон використання; адресна спрямованість). Обсяг – 0,5 сторінки.
- Тема досвіду, його провідна мета.
- Актуальність і перспективність досвіду.
- Адресна спрямованість, умови виникнення та становлення досвіду.
- Новизна наявного досвіду.

2. Вичленувати протиріччя, що спонукали педагога до пошуку інших підходів до навчання, виховання й розвитку учнів.

Наявні протиріччя стають фактором визначення шляхів становлення педагогічного досвіду через постановку задач та їх рішення.

Це протиріччя усвідомлюється, осмислюється, формулюється проблема в термінах (поняттях і категоріях) педагогічної науки.

Відповідно до проблеми виявляються авторські знахідки, індивідуальні новинки в роботі педагога.

3. Науково-методичне обґрунтування

Аналіз літератури доцільно проводити проблемно (при цьому важливо вичленувати ідеї, на які спирається педагог, досвід якого узагальнюється).

У процесі аналізу літератури необхідно акцентувати увагу на тому, що вже досягнуто в досліджуваній сфері, що узагальнюється, а до чого треба прагнути.

4. Визначити та сформулювати сутність досвіду, його провідну ідею

Провідна педагогічна ідея досвіду – центральна, основна думка, що впливає з досвіду й передбачає варіативність форм її застосування. Це виділення головного, найбільш істотного в діяльності автора досвіду.

Виділити з провідної проблеми досвіду складові частини та вибудувати їх в ієрархічній послідовності.

5. Опис суті педагогічного досвіду

Відмінності від уже існуючої практики роботи вчителів; у чому новизна досвіду; які фактори успішності є в досвіді, що представляється.

Опис засобів досягнення мети (методів і форм організації роботи), організація навчально-виховного процесу відповідно до поставлених цілей і задач.

Алгоритм здійснення педагогічних дій з описом особливостей технології автора досвіду.

Опис суті педагогічного досвіду – це основний розділ, у якому відбувається опис чи самоопис системи роботи вчителя.

Мета (для чого?) – *зміст* (що?) – *методи та засоби* (як?) – *результат* (який?)

6. Умови, за яких створювався досвід

- Прописати особистісні та професійні якості педагога.
- Визначити вікові й особистісні особливості учнів, рівень їхньої навченості.
- Визначити, як забезпечується формування пізнавальних дій усіх учнів із заданими кінцевими результатами.
- Вказати, які навчально-методичні комплекси та методичні посібники використовує педагог.
- Виявити тривалість функціонування досвіду та динаміку його становлення й розвитку.

7. Результативність

Визначити можливість одержання стабільно високих результатів (якість навчальних досягнень учнів, рівень їхньої вихованості й інтелектуального розвитку).

Аналіз отриманих результатів діяльності педагога можна представляти у вигляді таблиць, схем, діаграм, рисунків тощо.

Тут важливо розкрити позитивну динаміку розвитку навчальних компетентностей, орієнтації, стосунків школярів за роками (у порівнянні); а також проаналізувати ускладнення, що заважають педагогу працювати краще.

8. Трудомісткість досвіду

Проаналізувати часові й інтелектуальні затрати всіх учасників навчально-виховного процесу.

9. Доступність досвіду

Розкрити широту можливостей використання досвіду в інших установах освіти, регіоні, на загальнодержавному рівні.

Рекомендована література

1. *Бабанский Ю.* Проблемы повышения эффективности педагогич. исследований. – М.: 1982.
2. *Скаткин М.* Методология и методика педагогических исследований. – М.: 1986.
3. *Полонский В.* Оценка качества научно-педагогических исследований. – М.: 1996.
4. *Звягинский В.* Педагогическое творчество учителя. – М.: Педагогика, 1987,
5. *Конаржевский Ю.* Система. Урок. Анализ. – Псков: ПОИПКРО, 1996.
6. *Конаржевский Ю.* Технология педагогического анализа УВП. Для директоров и заместителей директоров школ. Ч.1. – М.: Педагогический центр, 1997.
7. *Терегулов Ф.* Передовой педагогический опыт: теория распознавания, изучения, обобщения, распространения и внедрения. – М.: Педагогика, 1992.

Перелік можливих матеріалів-додатків до опису досвіду роботи

Зміст додатків залежить від теми досвіду та відповідає посиланням у його описанні.

До них можна віднести:

- Авторські програми, модифіковані навчальні програми, проекти.
- Тематичне планування.
- Поурочні плани.
- Систему уроків, занять на тему досвіду.
- Комп'ютерне забезпечення занять.
- Сценарії вечорів, свят тощо.
- Тексти лекцій, виступів, доповідей, рефератів тощо.
- Творчі роботи учнів.
- Дані про випускників і колишніх учнів (успіхи, що мають відношення до системи роботи вчителя).

Примітка. При описанні досвіду посилання на додатки є обов'язковим.

Вимоги до електронних носіїв

- Необхідно підписати диск (П.І.П. автора досвіду, район, назва установи освіти).
- Не представляти документацію у вигляді архівів.
- Для текстових файлів рекомендовано використовувати шрифт Times New Roman, 12 розмір; міжрядковий інтервал – одинарний; поля: верхнє, нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1,5 см.

Вимоги до паперових носіїв

- Усі паперові документи подаються у вигляді брошури формату А4 в одному примірнику.
- У текстах не допускається скорочення назв і найменувань.
- Усі сторінки повинні бути пронумеровані.
- Обсяг цілісного опису досвіду з додатком повинен складати не більше 20–25-ти сторінок.
- На титульному листі можливе розміщення фотографій, емблем, використання кольорового шрифту.